

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4826/2565

นาง ก.โจทก์ นางสาว ก.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.วิ.อ. มาตรา 185, ป.อ. มาตรา 91, ป.พ.พ. มาตรา 650, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4

ย่อ / หลักกฎหมาย

หนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินต้องเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อโจทก์จ่ายเงินกู้ให้แก่จำเลยและโอนเงินจ่ายให้ผู้รับเหมาช่วงของจำเลย รวมเป็นเงินที่จ่ายไปยังไม่ครบจำนวนตามที่ระบุไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน จึงมีผลบังคับได้ตามกฎหมายในจำนวนเงินกู้เพียงเท่าที่โจทก์ได้จ่ายไปจริง เช็คนที่จำเลยส่งจ่ายทั้งห้าฉบับรวมเป็นเงินเต็มตามจำนวนในสัญญากู้ยืมเงิน ซึ่งรวมมูลหนี้ทั้งหมดโดยไม่อาจแบ่งแยกได้ว่ามีเช็คฉบับใดออกเพื่อชำระเงินกู้ส่วนที่โจทก์จ่ายให้แก่จำเลยและโอนจ่ายให้ผู้รับเหมาช่วงของจำเลยไปแล้ว และเช็คฉบับใดมีหนี้ที่จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ เมื่อเช็คพิพาทสองฉบับเป็นเช็คที่รวมอยู่ในเช็คทั้งห้าฉบับดังกล่าว โดยมีมูลหนี้ที่ไม่อาจบังคับได้ตามกฎหมายระคนปนกันอยู่ในจำนวนเงินตามเช็คพิพาททั้งสองฉบับด้วย จึงเป็นการออกเช็คชำระหนี้ที่มีส่วนของหนี้ที่ไม่มีอยู่จริงและไม่อาจบังคับได้ตามกฎหมายรวมอยู่ในเช็คพิพาท การออกเช็คพิพาทสองฉบับของจำเลยจึงไม่มีความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 (1) ปัญหาดังกล่าวแม้จำเลยไม่ได้กล่าวอ้างมาในอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 185 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 195 วรรคสอง, 215

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูลให้ประทับฟ้อง จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 รวม 2 กระทง ให้จำคุกกระทงละ 2 เดือน รวมโทษทุกกระทงแล้ว เป็นจำคุก 4 เดือน (ที่ถูกยกฟ้องโจทก์สำหรับเช็คเอกสารหมายเลข จ.16) จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับเช็คเอกสารหมายเลข จ.15 และ จ.17 เสียด้วย นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ฎีกาโต้เถียงกันฟังได้ว่า ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยส่งจ่ายเช็คธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 30 มกราคม 2562 จำนวนเงิน 500,000 บาท ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 จำนวนเงิน 500,000 บาท และฉบับที่ 3 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2562 จำนวนเงิน 292,370 บาท ให้แก่โจทก์เพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินฉบับลงวันที่ 5 สิงหาคม 2561 อันเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย ต่อมาเมื่อถึงกำหนดโจทก์นำเช็คทั้งสามฉบับไปเรียกเก็บเงินตามเช็ค ตามระเบียบและวิธีการของธนาคาร ปรากฏว่า ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินโดยให้เหตุผลว่า "มีคำสั่งให้ระงับการจ่ายเงิน" ทั้งสามฉบับ เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562 และวันที่ 1 เมษายน 2562 ตามสัญญากู้ยืมเงิน เช็คและใบคินเช็ค เอกสารหมายเลข 2 และ 15 ถึง 17 ตามลำดับ สำหรับเช็คตามเอกสารหมายเลข 16 ศาลชั้นต้น พิพากษายกฟ้อง โจทก์ไม่อุทธรณ์จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตาม ฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยสั่งจ่ายเช็คพิพาทตามเอกสารหมายเลข 15 และ 17 เพื่อชำระหนี้ตาม สัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข 2 เป็นความผิดหรือไม่ เห็นว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 จะต้องเป็นการออกเช็คชำระหนี้ที่มีอยู่จริง และบังคับได้ตามกฎหมาย ดังนี้ หนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินเอกสารหมายเลข 2 จึงต้องเป็นหนี้ที่มีอยู่จริง และบังคับได้ตามกฎหมาย เมื่อโจทก์นำสืบว่า โจทก์จ่ายเงินกู้ให้แก่จำเลย 757,130 บาท และโอน เงินจ่ายให้ผู้รับเหมาช่วงของจำเลย 1,328,960 บาท รวมเป็นเงินที่จ่ายไป 2,086,090 บาท ตาม รายการโอนเงินและตารางสรุปการจ่ายเงิน ซึ่งยังไม่ครบจำนวน 2,292,370 บาท ตามที่ระบุไว้ใน สัญญากู้ยืมเงิน เอกสารหมายเลข 2 จึงมีผลบังคับได้ตามกฎหมายในจำนวนเงินกู้เพียง 2,086,090 บาท เท่านั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 650 วรรคสอง เมื่อเช็คที่จำเลยสั่งจ่าย ทั้ง 5 ฉบับ จำเลยสั่งจ่ายเพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินที่มีผลบังคับได้ตามกฎหมายเพียง 2,086,090 บาท แต่เช็คทั้ง 5 ฉบับ สั่งจ่ายรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,292,370 บาท ซึ่งรวมมูลหนี้ทั้งหมด โดยไม่อาจแบ่งแยกได้ว่ามีเช็คฉบับใดออกเพื่อชำระเงินกู้ส่วนที่ไม่เกิน 2,086,090 บาท และเช็ค ฉบับใดมีหนี้ที่จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบอยู่เท่าใดและการออกเช็คหมายเลข 15 และ 17 ก็เป็นเช็คที่รวม อยู่ใน 5 ฉบับ ที่จำเลยสั่งจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้รวมเป็นจำนวน 2,292,370 บาท จึงมีส่วนที่ไม่อาจ บังคับได้ตามกฎหมายรวมอยู่ด้วย เช็คพิพาททั้งสองฉบับดังกล่าวจึงมีมูลหนี้ที่ไม่อาจบังคับได้ ตามกฎหมายระคนปนกันอยู่ในจำนวนเงินตามเช็คพิพาททั้งสองฉบับด้วย จึงเป็นการออกเช็ค ชำระหนี้ที่มีส่วนของหนี้ที่ไม่มีอยู่จริงและไม่อาจบังคับได้ตามกฎหมายรวมอยู่ในเช็คพิพาทเอกสาร หมายเลข 15 และ 17 ด้วย การออกเช็คหมายเลข 15 และ 17 ของจำเลยจึงไม่มีความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 (1) และปัญหาดังกล่าว แม้จำเลยจะไม่ได้กล่าวอ้างมาในอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ก็มีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 195 วรรคสอง, 215 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4 กับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแพ่งตลิ่งชัน ศาลแพ่งพระโขนง ศาลแพ่งมีนบุรี ศาลอาญา ตลิ่งชัน ศาลอาญาพระโขนง และศาลอาญามีนบุรี พ.ศ. 2562 มาตรา 10 ส่วนฎีกาข้ออื่น ๆ ของ โจทก์ไม่จำต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามา ชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

องค์คณะ

จาตุรงค์ สรณวัตร · วิเชียร อภิรัตน์มนตรี · ทรงกลด บุญชูกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/4826/2565>